6× s hygienikem o hluku ze stavební činnosti

Jarmila Petříčková, ředitelka odboru hygieny obecné a komunální

Hluk považujeme za nepříjemnou záležitost a každý z nás má hranici jeho přijatelnosti jinde. Ta navíc v závislosti na situaci, denní době a dni v týdnu nebývá v čase stejná. V pracovním prostředí je hluk tzv. rizikovým faktorem, kdy je třeba zaměstnance proti jeho dopadům chránit. Obecně je veřejností velmi negativně vnímaným hlukem hluk z realizace staveb. Z hlediska jeho vlivu na zdraví je posuzován jako krátkodobá expozice bez přímého dopadu na zdraví obyvatel. Jednoznačně však představuje určitý diskomfort v podobě zhoršení akustické situace, který obtěžuje. Legislativa pracuje s pojmem hluk ze stavební činnosti.

Kdo řeší hluk, který v souvislosti s výstavbou vznikne?

Povinnost řešit stavební hluk má již projektant stavby, který do projektové dokumentace uvádí způsob výstavby. Pokud popíše, že výstavba běžného objektu bude probíhat v souladu s hygienickými limity danými legislativou, pouze v denní době a budou přijata protihluková opatření, tuto informaci uvede KHS do závazného stanoviska. V případě, že bude probíhat stavební činnost v blízkosti zástavby, vyžadujeme jako součást projektové dokumentace i akustickou studii, která hluk z výstavby posoudí, vyhodnotí všechny hlučné operace při jednotlivých fázích výstavby a navrhne odpovídající protihluková opatření tak, aby byly hygienické limity v průběhu celé výstavby splněny.

Jaké jsou hlukové limity?

Pro hluk ze stavební činnosti jsou stanoveny vyšší hygienické limity. Je to z prostého důvodu, aby bylo možné běžně dostupnými technologickými postupy, které známe, něco postavit. Bez těchto pozitivních korekcí by se výstavba enormně prodlužovala, a tím i prodražovala. Hlukové limity jsou stanoveny zvlášť pro hluk ve vnějším prostředí (chráněný venkovní prostor stavby) a hluk uvnitř budov (chráněný vnitřní prostor stavby), a to zákonem o ochraně veřejného zdraví a příslušným nařízením vlády.

Pro zjednodušení lze říct, že ve vnějším prostředí platí základní limit 50 dB a k němu jsou přičteny korekce v následujících časových úsecích během celého dne následovně: 6-7 hodin +10 dB, 7-21 hodin + 15 dB, 21-22 hodin + 10 dB a noční době + 5 dB.

Uvnitř staveb je tomu jinak, základní hygienický limit je 40 dB, a tento je pro hluk ze stavební činnosti uvnitř budovy k bydlení v intervalu od 7 do 20 hodin vyšší o 15 dB. V noční době by uvnitř budov, v nichž se bydlí, stavební činnost probíhat neměla, neboť pak již platí hygienický limit pro noční dobu 30 dB, který jakoukoliv stavební činnost téměř vylučuje.

Dočasné výjimky na výstavbu se obecně nevydávají, zajištění splnění hygienických limitů ze stavební činnosti deklaruje již projektová dokumentace stavby. Nadlimitní zatížení může nastat při ojedinělých a výjimečných situacích, které nebyly při projekci předpokládány. Výjimky z hygienických limitů na stavební činnost pro svátky a víkendy zákon o ochraně veřejného zdraví nemá. Problematické je rovněž řešení dodržování nočního klidu, které KHS rovněž nemá ve svých kompetencích.

Jak může zhotovitel stavby snížit hladinu hluku v okolí stavby?

Již v projektové dokumentaci a u výstavby větších komplexů budov v předkládané akustické studii jsou navržena konkrétní protihluková opatření, nejčastěji režimová opatření zahrnující popis jednotlivých stavebních strojů a jejich využití během dne, zamezení souběhu hlučných strojů a zařízení stavby, neopomíjí se ani hlukové zatížení související dopravy, často bývají navržena mobilní protihluková opatření (mobilní přenosné protihlukové stěny), organizace výstavby nejčastěji směřuje k preferenci činnosti do určité denní doby. Hluk ze stavební činnosti je posuzován ke konkrétním chráněným prostorům v dané lokalitě, stavební činnost je vždy navržena tak, aby byly hygienické limity dodrženy a tím pádem byl minimalizován vliv na zdraví.

Jak postupovat v případě, že nastanou mimořádné události v podobě nutnosti dokončení práce mimo stanovenou denní dobu, překročení stavební činnosti z důvodu použité technologie nebo nečekaně nutné složení materiálu v noční době?

Z hlediska ochrany veřejného zdraví je nejdůležitější odpovídající komunikace vzniklého rizika s dotčeným obyvatelstvem. Možné překročení hygienického limitu bude zahrnovat ojedinělou hlukovou expozici na okolní zástavbu. Velmi doporučujeme komunikovat ze strany zhotovitele stavby neobvyklou situaci v dostatečném předstihu, aby se dotčené obyvatelstvo mohlo na možný rušivý hluk připravit a třeba zvolit jiný režim strávení volného času, upravit dobu strávenou v exponovaném bytě. Výjimečná situace při realizaci stavby a komunikace s exponovanými osobami pak probíhá tak, jak je v místě obvyklé, například zhotovitel stavby odešle e-mail na předsedu SVJ okolích bytových domů, doručí leták do schránek okolních rodinných domů s informací o průběhu nenadálých prací. Vydávání rozhodnutí o mírnějším hygienickém limitu je zákonem k ochraně veřejného zdraví směřován na dlouhodobou expozici obyvatel v řádu několika let, na takovou expozici je nastaveno i předložení podkladů a komplexní posouzení hlukové situace a odpovídajícím technickým možnostem naší společnosti.

Jaké jsou dopady hluku ze stavební činnosti na lidské zdraví?

Přijatelné zdravotní riziko je stanoveno navýšenými hygienickými limity hluku pro stavební činnost v legislativních předpisech. Zdravotní riziko zahrnující přímé ovlivnění zdraví z krátkodobé ojedinělé výjimečně nadlimitní expozice stavebnímu hluku, je nízké. Psychický vliv může mít jednoznačně obtěžování z probíhající výstavby, i když probíhá dle nastavených parametrů a hygienické limity ze stavební činnosti jsou dodržovány, stejně výstavba způsobuje zhoršení akustické situace v okolí staveniště. Dlouhodobá výstavba v noční době ruší spánek, proto je navrhována a následně povolována velmi vzácně. Obzvlášť nepříjemně jsou vnímány hrubé stavební práce, provoz těžké mechanizace, a to často u osob, které například v sousedním bytovém domě se chtějí vyspat po noční směně, nebo tráví v bytě dlouhodobou pracovní neschopnost. Nemožnost odejít do jiného prostředí, nejčastěji během dne do práce, školy, je velkou komplikací. Dále není příjemné ani provádění demolic, kdy v průběhu drcení stavebních konstrukcí v místě dochází ke zvýšení hluku a prašnosti, a i přes všechna protihluková a skrápěcí opatření je okolní zástavba dotčena. Následné etapy výstavby jsou již vnímány lépe, tato stavební činnost již bývá méně hlučná, a tudíž lépe snášena.

Kdy má své opodstatnění napsat stížnost na hluk se stavební činnosti na KHS?

Zákon o ochraně veřejného zdraví mimo jiné stanovuje limity u dopravního hluku, hluku z průmyslového areálu i hluku ze stavební činnosti. Nejsou však stanoveny hygienické limity ze sousedského hluku, který zahrnuje běžné užívání domu a bytu

Vyvarovat se expozici stavebnímu hluku můžeme už při řešení bytové otázky, kdy je nutné objektivně vyhodnotit situaci v okolí plánovaného obydlí. Pokud se stěhuji do města, či si pronajímám byt postavený v prvních etapách rozsáhlého bytového komplexu, je třeba s hlukem z výstavby počítat. Stejně tak, pokud sousedím s prázdným stavebním pozemkem, je významný předpoklad, že na něm dříve či později někdo začne budovat. Stávající stavby potřebují časem rekonstrukce, což může rovněž generovat hluk ze stavební činnosti.

Podněty občanů na hluk jsou nejčastějším druhem podnětů, se kterým se setkáváme. V případě podnětů na hluk ze stavební činnosti pak často velmi významně spolupracujeme s místně příslušným stavebním úřadem, který může provést kontrolu provádění stavby a posoudit soulad realizace výstavby dle schválené projektové dokumentace. Klíčová je v řešení tohoto hluku vzájemná komunikace zhotovitele stavby s obyvateli v okolí. Již sami občané se mohou dozvědět nejrychleji podrobnosti o průběhu výstavby, ideálně tím, že se spojí se stavbyvedoucím, jehož jméno a telefonický kontakt bývá na štítku stavby uvedeno, a který zná harmonogram prací, technologické postupy a je informován o mimořádných událostech, které s výstavbou konkrétního objektu souvisí. Z praxe víme, že zhotovitelé stavby jsou velmi vstřícní a snaží se eliminovat dopad výstavby na okolí, ne všechno však vidí a slyší, a pak stačí se dotázat a vyřešení problému nastává mnohdy ihned a není vázáno na administrativní procesy či lhůty úřadů.

V Liberci 22. 6. 2026